

Ondersteboven

Ondersteboven

Josanne Willems

Voor mijn kids

Schrijver: Josanne Willems
Coverontwerp: Josanne Willems
ISBN: 9789402128215
© Josanne Willems

Mijn leven zag er goed uit. Mooi, zelfs. Niks had ik te klagen. We waren gezond en gelukkig. Sinds de geboorte van ons dochtertje kreeg mijn leven een andere wending. Ik stond in dienst van dat afhankelijk wezentje, dat om aandacht en liefde vroeg. En ik had er geen spijt van dat ik mezelf daardoor op de tweede plaats zette.

Olivia was als ieder ander kindje. Ze groeide, ontdekte, brabbelde zich een weg naar de eerste korte zinnen, speelde en genoot. Een flink minpuntje van haar was haar stijfkoppigheid, om nieuwe prakjes en papjes te weigeren. Het dreef me soms tot wanhoop dat ze het niet eens probeerde.

Ze bleef het gewoonweg uitspuwen en deed haar mondje op slot. Ook al probeerde ik het opnieuw en opnieuw, telkens weer, iets wat volgens voedingsdeskundigen altijd zou helpen. Ik zat dan met de vraag of ze genoeg voedingsstoffen naar binnen kreeg en maakte me dan daar weer druk om.

Maar Olivia was gezond en groeide. Ook al had ze in het begin last van flinke verkoudheden, de dokter beweerde dat daarvan haar immuunsysteem alleen maar sterker werd. Het hoorde zo. Iedere baby doorging die fase.

Het aller moeilijkste van die hele babyperiode vond ik niet dat, dat als ze ziek was, ik thuis bleef. Nee, het aller moeilijkste was dat ik hele delen van haar ontwikkeling moest missen.

Ik wist niet eens of het eerste woordje echt wel haar eerste woordje was! Wellicht had een leidster wel haar eerste woordje gehoord... En haar eerste stapjes die ze maakte? Waren dat haar eerste stapjes? Ik probeerde er niet aan te denken terwijl ik fulltime bezig was.

Olivia had ik op een ander kinderdagverblijf ondergebracht. Eunice, mijn werkgeefster, had mij nog aangeboden om Olivia bij ons te laten komen. 'Heus, een kindje meer maakt ook niet zo veel uit,' bezwoer ze me. 'Ook al zitten we met aanvragen, voor jou en voor Olivia kan ik er wel een mouw aanpassen.' Het was heel genereus en lief van haar, maar ik wees het aanbod van de hand.

'We hebben er heel lang over nagedacht voor we onze keuze maakten, heus. Maar ik wil haar niet bij mij op mijn werk hebben. Ik zou dan te zeer op haar gericht zijn, ben ik bang. Mijn moeder-instincten zouden dan overnemen. Met haar in mijn buurt zou ik niet professioneel genoeg kunnen functioneren,' zei ik dan ook tegen haar.

Olivia bracht kleine zorgen met zich mee want ze was een klein kind. Ik hoorde dat van andere ouders: 'Kleine kinderen, kleine zorgen, grote kinderen, grote zorgen'. Soms vond ik die kleine zorgen groter dan verwacht. Als ze ziek was en bijvoorbeeld het ziekenhuis in moest, vanwege een ernstige longontsteking. Dat waren me dagen!

Ach, ja. En dan die moederpijntjes, zoals ik die noemde. Als moeder was ik een beetje treurig, verdrietig zelfs, wanneer ze iets achterliet. Zoals de overgang van thuis naar kinderdagverblijf, en van kinderdagverblijf naar de kleuterklassen. Iedere keer een vaarwel. Het einde van de magische kinderwereld. Iedere keer iets meer op weg naar volwassenheid.

Het ging mij te snel, maar voor haar kon het niet snel genoeg gaan. Ze wilde naar de toekomst snellen, 'groot' zijn en haar eigen leven beginnen.

Ze was zeven maar vroeg al vragen met betrekking tot het voortgezet onderwijs en de beroepsstudie. Misschien droomde ze ervan?

Ik snapte die vurigheid om volwassen te zijn niet.

‘Geniet ervan... voor je het weet is je jeugd voorbij en is het spelen voorbij... en dan beginnen de echte zorgen tegelijkertijd met volwassenheid,’ wou ik haar zeggen.

Maar ze snapte me niet, ook al zei ik het met simpele woorden.

‘Jij bent toch ook groot? Jij mag toch alles doen? Dat wil ik ook, mammie!’ riep ze dan verontwaardigd, alsof ik het haar niet gunde.

Ik vond het aandoenlijk. Haar logica. Daar kon ik toch niet tegenop?

Ik moest erom lachen wanneer haar gezichtje betrok en ze een serieus antwoord eiste: ‘Nee, mammie, ik wil weten waar de baby’tjes vandaan komen. En geen hocus pocus verhaal want dat geloof ik toch niet!’

Ik moest dan een tijdje nadenken hoe ik het haar zou uitleggen, zonder al te veel diepgang, maar met genoeg gegevens en op haar niveau.

Dat kostte me nogal wat moeite, hoor!

Ondanks alles wilde ik haar toch zo snel mogelijk zelfredzaam hebben, dat ze niet te afhankelijk van me was. Dus gunde ik Olivia bepaalde vrijheden, die ze aankon. Soms wilde ze nog meer vrijheid en dan moest ik hard onderhandelen om haar de onredelijkheid van bepaalde eisen te laten inzien. Ze wou zo graag groot zijn en ze vond zichzelf al groot. Maar ze was zo jong, pas zeven!

Maar 's avonds vond ze het fijn als ik naast haar op het bed lag en haar knuffelend een verhaaltje verzong totdat ze in slaap viel.

En als ze nachtmerries had, kwam ze bij ons in bed gekropen, dan klampte zij zich aan mij vast. Ja, zo groot was zij nu ook weer niet, gelukkig! Ik hoopte dat ze het altijd fijn zou vinden om met mama te knuffelen, ook al zou ze op een dag een tiener zijn.

In mijn achterhoofd klonk af en toe een boos en achterdochtig stemmetje dat venijnigheden spuwde. Dat ik erop bedacht moest zijn dat mijn geluk me zomaar ontnomen kon worden. Gewoon omdat ik het gevoel had dat ik er geen recht op had.

Dat Callum er met een mooiere, jongere meid vandoor zou gaan. Zoiets banaals. En waarom zou hij? Alsof alleen schoonheid van buiten telde? Alsof onze liefde nergens anders gebaseerd op was dan oppervlakkigheden? Ik weet het aan het feit dat ik was opgegroeid met juist dat soort oppervlakkigheden. Je zag het eerst op tv in allerlei populaire films en series en daarna zag je het op straat. Alsof het echte leven een afspiegeling was van de fantasiewereld die Hollywood heette. De omgedraaide wereld.

Maar, goed, ik groeide op in een wereld waar de 'sterksten' het voor het zeggen hadden, met hun oneliners van 'recht van de sterksten', 'daarbuiten is het een jungle', 'eet of gegeten worden'. De pestkoppen konden ongestoord hun slachtoffers de gruwelijkste dingen aandoen en dan zei de directeur tegen het slachtoffer dat-ie 'teergevoelig' was en een 'dikkere huid' moest kweken. Ja, natuurlijk deed hij er zelf aan mee. Politie hetzelfde, die mocht alles uit de kast trekken om iemand de cel in te gooien of om iemand zodanig te kraken om tot een bekentenis te laten komen.

En terugkomende op relaties? Nou, je had een partner nodig, dat eiste de maatschappij min of meer. Ook al was er een kentering op gang met scheidingen en alleenstaanden, de sociale positie was als volgt, je droeg het predicaat “mislukt” en had het tien keer moeilijker dan die getrouwde stellen. Dus, je moest aan de man komen, zoals ze dat zeiden. Maar als je als meisje een bril droeg, had je het zitten, werd je overgeslagen als potentiële kandidaat, dat ging ook zo in die riedel ‘boys never make passes at girls who wear glasses’, of zoiets. Dat zag je ook in de films, het waren onaantrekkelijke, suffe vrouwen, die ‘iets’ mankeerden, die ‘geen kerel konden meekrijgen’.

Je had alleen meerwaarde als vrouw wanneer je aandacht van een kerel kreeg; het nafluiten op straat gold als bewijs dat je aantrekkelijk was, begeerd door mannen. Hoe je aan een vent kwam? Dat zag je op tv en stond beschreven in de verschillende damesblaadjes van die tijd, zoals de cosmo en co. Het kwam erop neer dat je je anders moest voordoen, liegen dus, om een kerel ‘aan de haak’ te slaan. Gebeurde dat, dan moest je hem zijn zin geven op seksueel gebied, want daar had hij recht op in een relatie. Via een zwangerschap kon je hem aan je binden. En dat was het dan: je trouwde.

Ik heb die redenatie nooit kunnen accepteren. Ik heb het ook nooit echt begrepen. Waarom zou je moeten liegen tegen een potentiële partner? Zeker als je dan een leven met die persoon moet delen. En alleen op basis van aantrekkelijkheid en seks een relatie forceren voelde zo onnatuurlijk en bedrieglijk aan. Dan dacht ik ook aan de kerel; wat als hij ook loog, en alleen wat de tijd wou verdrijven of wat ‘lol’ hebben? En ineens was hij getrouwd met iemand die hij niet echt wou of zo? Wat was dat voor relatie?

Waar zouden de gesprekken over gaan? En wat deed je dan samen? Welke zaken kwamen overeen als in gezamenlijke interesses? Kende je elkaar überhaupt wel? Ik dacht dat daar de schijnheiligheid en geniepigheid naar boven zouden drijven. Haat of verwijt ten opzichte van de partner voor het 'vastzitten' in een relatie en dan een 'midlife crisis' en ervandoor of lekker achter de rug om van alles uitgesproken? Nee. Dank je de koekoek, dan bleef ik liever maar alleen.

Miste ik niet iemand aan mijn zijde? Helaas, wel. Ik was vijftien en had geen vriendje, met achttien niet en zelfs met twintig nog steeds niet. Stelletjes overal die met andere stelletjes van alles beleefden.

Was er iets mis met mij? Waarschijnlijk, maar dat lag ook wel weer aan mezelf. Wanneer er iemand op me afkwam of het woord tot me richtte, klapte ik dicht. Ik wilde niet dat er een vreemde aan me ging zitten of dat ik tot iets gedwongen werd. Dat was me al een keer overkomen toen ik vijftien was en dat was min of meer een traumatische ervaring voor me geweest. Tot een relatie had het niet geleid, maar wel tot een soa, waar ik me voor kapot schaamde. Een soa stond toentertijd immers gelijk aan promiscuïteit.

Klink dit hele relaas als onzin in je oren? Prijs je gelukkig dat je in een andere maatschappij bent opgegroeid. Ik heb mezelf jarenlang moeten 'deprogrammeren' om het maar zo te noemen, door overal vraagtekens bij te plaatsen bij de sociaal geaccepteerde tijdsgeest.

Terugkomende op het feit dat ik het gevoel had dat 'het geluk me ieder moment kon worden afgenomen', omdat ik het gevoel had dat ik er geen recht op had, was gebaseerd op onzekerheid mijnerzijds. Ik had altijd het gevoel dat er een donderwolk boven me zweefde; ik liep ermee rond, wachtend wanneer het zou losbarsten.

Callum zei dat het klonk als imposter syndroom, wanneer ik het met hem erover had. 'Het is onderdeel van het mensenleven. Iedereen maakt het wel eens mee. Maar je hoeft niet bang te zijn. Er is geen reden voor. Laat het gevoel opkomen. Herken het. Erken het en zet het dan aan de kant. Focus op het hier en nu. Je leeft nu. Laat je angst niet het heden vergallen....'

'Ik weet dat je gelijk hebt, Callum, maar het neemt niet weg dat het me soms overvalt, dat gevoel van naderend onheil.'

'Het is je opvoeding, lieverd. Het leeft in je hoofd. Het gijzelt je. Verlamt je.'

Hij zag hoe ik keek en hij zuchtte meelevend.

‘Als er iets gebeurt, gebeurt het toch. Je kunt het niet voorkomen.

Niemand kan dat.’

Hij legde zijn armen om me heen en ik voelde hoe het me geruststelde. ‘Lieverd, laten we ons op deze dag focussen. We hebben vandaag een vrije dag samen. Wat wil je graag doen?’

Ik hoorde voetstappen op de overloop. Het getrippel van een onstuimig kindje. En ik dacht, dat is ons dochtertje. Dat is Olivia. Ik voelde mijn mondhoeken krullen. Een ware glimlach. God, wat hield ik van haar! Waar maak ik me toch druk om?

‘Gaan we naar het park? De speeltuin? Pleeeeeaase?’ kirde Olivia luid terwijl ze de trap afdonderde, zo snel haar voeten haar konden dragen.

‘ ‘Tuurlijk, schattebout, wat jij maar wilt,’ hoorde ik mezelf zeggen. Ik glimlachte van oor tot oor toen ze opsprong en me een grote knuffel gaf. We vielen bijna om.

En toen... die noodlottige dag.

Er klopte iets niet. De haartjes op mijn armen stonden overeind. Een rilling liep over mijn rug. Ik had het koud. IJskoud. Er was iets...niet goed. Het voelde niet goed. Maar ik wist niet wat het was.

Ik keek op, richting klok. Het was inmiddels zeven uur. Callum zat achter de computer betalingen te doen en Olivia was naar een vriendinnetje gegaan om er te spelen.

Zo meteen zou ze thuis zijn. Ik stond erop dat ze haar afspraken altijd nakwam en dat deed ze gedwee. Ik hoopte dat ze allebei zin in 'quiche lorraine' hadden, want dat stond vandaag op het menu.

Met de ovenwanten aan hurkte ik voor de oven en keek naar mijn creatie. Het zag er goed uit. *Nu de knop om en de deur open,* zei ik in gedachten en deed dat ook. Voorzichtig haalde ik de schaal eruit en zette die op de keramische kookplaat.

Ik liep naar de gang, riep 'Callum! Eten is klaar! Kom je?' naar boven en liep toen de keuken weer in. Callum kwam in galop de trap afgedonderd. 'Goh, ik rook het tot boven! Lekker,' riep hij zowat uit en nam aan tafel plaats.

'Is Olivia er nog niet?' vroeg hij tussen neus en lippen door. Ik voelde me terstond slecht worden. Er was iets... iets was niet goed!

'Laten we nog even wachten,' zei ik toen de borden op tafel stonden.

'Tuurlijk,' antwoordde hij en gaf me een knipoog.

Ik keek van die ene lege stoel naar de klok en daarna naar Callum. We wachtten gedwee op haar thuiskomst.

Toen er echter een half uur voorbij was gegaan, nam de paniek langzaam bij mij toe.

Callum wierp ook een blik op de klok en vervolgens op het avondeten.

'Luister... Dit wordt te gortig! Het eten verpietert voor onze neuzen!' stelde hij vast.

'Ja,' zei ik zachtjes.

'Misschien is ze de tijd vergeten!' opperde hij.

'Ze is anders zo stipt,' weerlegde ik.

'Het is en blijft een kind, Lynne. En weet je nog toen ze een uur te laat was? Had ze voor de regen geschuld!'

'Ja, dat weet ik... Ik had me toen zo ongerust gemaakt...'

'Leuk is het niet. Zodra ze binnen is, krijgt ze het met ons aan de stok!' zei Callum. Het voelde alsof mijn keel werd afgeknepen. Mijn eetlust was ineens weg.

Hij bekeek me iets aandachtiger. 'Ben je weer ongerust?'

'Ik heb haar gezegd dat ze ons moet bellen als ze verlaat is... En als ze onderweg is, moet ze dat ook blijven, nergens stoppen, gewoon naar huis. Zeiknat of niet...' antwoordde ik.

'Ze krijgt op haar donder!'

Ik keek naar buiten. ‘Het regent niet eens,’ stelde ik vast.
‘Ze komt zo... Met excuses, natuurlijk... Maar ze komt zo, schat.’

Maar.... ze kwam niet.

Een uur later belden we de ouders van haar vriendinnetje Andrea, met wie ze die dag een afspraak had, bij wie ze zou zijn. Olivia was er niet! Ze was al veel eerder naar huis gegaan omdat ze ruzie met Andrea had gekregen!

‘Waarom hebben jullie Olivia niet naar huis laten bellen? Waarom hebben jullie ons niet gebeld?’ vroeg ik verward en boos. ‘Omdat we niet ver van elkaar wonen. Omdat het hooguit tien minuten fietsen is,’ antwoordde de moeder van Andrea aan de lijn.

En omdat ze het vaker deden, bij elkaar spelen, bedacht ik.

‘Hoezo? Is er iets?’ hoorde ik haar nog vragen.

Iets benam me mijn adem, verhinderde dat ik kon antwoorden en ik liet pardoes de hoorn uit mijn hand vallen.

‘Lynne? Lynne?’ riep Callum.

Ik trok lijkkleek weg en begon opeens te huilen.

‘Lynne? Wat zeiden ze?’

‘Dat ze... er... niet... is,’ hikkelde ik.

‘Hoezo, niet is?’

‘Ze is al om zes uur weggegaan... Ze had... ze had... ruzie met... met Andrea...’

‘Maar...’ zei Callum. ‘Ze is er nog steeds niet!’

‘Ja... ze... is er... niet...’

'Kom, laten we eerst al die vriendinnetjes bellen, oké?'

En dat deden we. Maar ze was bij niemand onaangekondigd aan komen waaien. Ineens voelde mijn hart ijskoud aan.

'Lynne, laten we haar zoeken. Ze is hier in de buurt. Misschien heeft ze een platte band, is ze bij een ander vriendinnetje... Kom, laten we gaan,' zei Callum, die de sleutels had gepakt.

Ik durfde hem niet aan te kijken, staarde alleen maar naar die lege plek aan tafel, waar Olivia zou moeten zitten. Callum greep me vast. 'Kom, schat, laten we haar zoeken en naar huis brengen.'

We gingen naar het huis van Andrea en keken onderweg of we haarzelf of haar fiets zouden zien. Callum parkeerde de auto en zei dat we bij de speeltoestellen moesten kijken en navraag doen.

En ik rende van het ene toestel naar het andere. Ik keek en keek! Tenslotte stond ik stil en draaide rustig om mijn as terwijl ik opnieuw alles en iedereen bekeek. Ik kon het niet geloven.

Het kon niet! Ze was er niet!?

Ik vroeg aan andere kinderen die er speelden, of ze Olivia hadden gezien? Maar ze antwoordden steevast 'nee'. Twee jochies hadden haar wel gezien, maar dat was om een uur of vier of zo geweest. Ze had een tijdje met Andrea op de schommel gezeten.

Callum belde bij wildvreemde mensen aan en vroeg of zij Olivia hadden gezien en liet daarbij een recente foto, die hij in zijn beurs meedroeg, zien. Nul op rekest. Gaandeweg zag ik ook bij Callum de hoop verdwijnen en de paniek toenemen.

Hij kwam me tegemoet. 'Niemand weet waar ze is. Niemand heeft haar gezien...' zei hij mat.

'Behalve Andrea en haar moeder dan. Daar is ze geweest. En die twee jochies, die haar op de schommel met Andrea hebben gezien...' zei ik.

Hij keek me met betraande ogen aan. 'We moeten de politie bellen. Iedere minuut telt.'

Angstig keek ik hem aan.

'Lynne, Olivia is vermist...' zei hij tot slot, voor ik spontaan begon over te geven.

Ze is weg, ging er door mijn hoofd. Ze is weg... Ze is er niet meer...

Toen ik het me realiseerde dat ze weg was, als in 'van de aardbodem verdwenen', verging mijn wereld. Ik kan niet zeggen hoe ik me voelde of wat er gebeurde. Het ene moment voelde me verstijven en het andere moment voelde ik me verslappen.

Ik zakte in elkaar. Ik zakte diep weg. Die pijn in mijn hart was het enige dat ik me nog kon herinneren.

Ik kwam bij in het ziekenhuis. Ik lag aan de monitor met een bezorgde Callum aan mijn zijde. Toen ik over mijn voorhoofd wilde wrijven, merkte ik dat ik aan een infuus lag. Hoe lang ik er al lag, wist ik niet. Het deed me niet. Ik wou niks. Ik wilde alleen maar Olivia in mijn armen voelen.

Callum keek op, blij dat ik weer bij kennis was. Zijn hand zocht aarzelend de mijne, die ik snel onder het laken stopte. Ik kon zijn

aanrakingen niet verdragen. 'Olivia...?' fluisterde ik zachtjes en moedeloos. Hij schudde zijn hoofd.

Ik sloot mijn ogen en huilde. 'Ik wil mijn kleine meid...' jammerde ik. 'Ik ook, schat,' zei Callum meelevend. Hij had een trieste blik in zijn ogen, maar ik kon niets met zijn triestheid. Ik wilde gerustgesteld worden, hem horen zeggen dat ze terecht was.

Ik kon alleen maar snikken van de pijn die het deed. Olivia was er niet. Ze was verdwenen. Callum wilde me kalmeren maar ik sloeg zijn pogingen tot omhelzing hardhandig van me af. 'Raak me niet aan!!! Blijf van me af!!!' gilde ik.

Ik wou me losrukken van die apparaten en Olivia zoeken. Ik moest haar vinden! Ik moest haar vasthouden! Ik wou haar! Ik bleef gillen en trok, schopte, sloeg, schold. Callum kreeg de volle lading toen ik met alle geweld het bed wou uitkomen. Zijn sussende woorden maakten me razend.

'Sodemieter allemaal op!' riep ik terwijl ik hem hard tegen zijn borstkas trapte en maar bleef gillen. Een verpleegster kwam uit het niets, zo leek het wel, in mijn blikveld en zei dat ik me zo weer lekker rustig zou gaan voelen. En dat was ook zo. Ik voelde het snel werken.

Wat had ze gedaan?

Mijn gil verstilde in een donkere plek waar ik naar toe was gegleden. Ik kon me niet verzetten. Ik viel achterover in de kussens en sloot mijn ogen.